

Ομιλία Πρωθυπουργού

Συνέντευξη τύπου Συλλογή Δ.Δασκαλόπουλου | 13 Απριλίου 2022

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε της Βουλής,
κυρία Υπουργέ Πολιτισμού και Αθλητισμού,
αγαπητέ μου Δημήτρη,
εκλεκτοί καλεσμένοι,

Είναι πράγματι σήμερα μια πολύ σπουδαία μέρα για την πατρίδα μας, αλλά μία σπουδαία μέρα και για τον παγκόσμιο κόσμο της σύγχρονης τέχνης, καθώς ο Δημήτρης Δασκαλόπουλος ανακοινώνει τη δωρεά του μεγαλύτερου μέρους της προσωπικής του συλλογής σε τέσσερα σημαντικά δημόσια μουσεία, σε τέσσερις δημόσιους πολιτιστικούς οργανισμούς. Και όσον αφορά τη συγκεκριμένη δωρεά την οποία έκανε στο Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, είναι η μεγαλύτερη δωρεά η οποία έχει γίνει ποτέ σε αυτόν τον οργανισμό.

Έχοντας στο παρελθόν κάνει πολλές συζητήσεις με τον Δημήτρη για το παρόν και το μέλλον της συλλογής του, γνωρίζω από πρώτο χέρι πόσο τον απασχόλησε αυτή η απόφαση, πόσο προβληματίστηκε για τις διαφορετικές επιλογές που είχε και με πόση δυσκολία αλλά και χαρά συνάμα βρίσκεται σήμερα εδώ να ανακοινώσει αυτή τη σημαντική δωρεά. Και λέω δυσκολία, διότι η στιγμή του αποχωρισμού του συλλέκτη-θεματοφύλακα από ένα έργο τέχνης δεν είναι μία εύκολη διαδικασία. Διότι είμαι σίγουρος Δημήτρη ότι για καθένα από 350 έργα, τα οποία με τόση γενναιοδωρία δωρίζεις σήμερα, θυμάσαι ακριβώς όχι μόνο πότε τα απέκτησες αλλά και τα συναισθήματα τα οποία σου προκάλεσαν έτσι ώστε να σε οδηγήσουν τελικά στην απόκτηση τους.

Είναι, λοιπόν, αυτή η συλλογή θα έλεγα ένα «καλειδοσκόπιο» συναισθημάτων, μία διαδρομή μιας ολόκληρης ζωής, την οποία τώρα με μεγάλη γενναιοδωρία μοιράζεσαι με τα τέσσερα μουσεία τα οποία συμμετέχουν και αποδέχονται με χαρά αυτήν την δωρεά.

Είπες -και σωστά κατά την άποψή μου- ότι η σημασία αυτής της δωρεάς έγκειται στο ότι το ιδιωτικό απόκτημα μετατρέπεται με αυτόν τον τρόπο σε δημόσιο αγαθό. Αναρωτιέμαι όμως πράγματι αν ένα έργο τέχνης είναι ποτέ ουσιαστικά ιδιωτικό απόκτημα. Διότι ένα έργο τέχνης από τη φύση του, εκτός από την έκφραση των συναισθημάτων, των αναζητήσεων, του καλλιτέχνη έχει το εγγενές χαρακτηριστικό ότι πρέπει να το μοιράζεται ο καλλιτέχνης, κατά την άποψή μου, με όσο το δυνατόν περισσότερους κοινωνούς αυτού του έργου.

Κατά συνέπεια, η ιδιωτική συλλογή η οποία περιορίζει την απόλαυση αυτή μόνο στον ιδιοκτήτη ή σε λίγους οι οποίοι μπορεί να έχουν πρόσβαση σε αυτήν, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί, ενδεχομένως, και ως μία εγωιστική πράξη απέναντι στο ίδιο το νόημα της τέχνης.

Μία πράξη που τολμώ να πω ότι γίνεται ακόμα πιο εγωιστική όταν πολλές σημαντικές συλλογές καταλήγουν τελικά να βρίσκονται σε αποθήκες, σε depots. Να μην τις απολαμβάνουν ούτε καν οι ίδιοι οι ιδιοκτήτες τους. Και αυτό συχνά συμβαίνει όταν η τέχνη μετατρέπεται από ένα αγαθό πολιτιστικό σε μία χρηματιστηριακή αξία. Νομίζω ότι αυτή η λογική δεν σε εξέφρασε ποτέ και γι' αυτό και κατέληξες τελικά στο συμπέρασμα να δωρίσεις τη συλλογή σου όχι σε ένα, όχι σε δύο, αλλά σε τέσσερα μουσεία.

Θέλω να κάνω μία ειδική αναφορά στο Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης. Θέλω να ευχαριστήσω την Υπουργό Πολιτισμού, αλλά θέλω να ευχαριστήσω ιδιαίτερα την Κατερίνα Γρέγου, την Καλλιτεχνική Διευθύντρια του Εθνικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης, για τη σπουδαία δουλειά η οποία έχει γίνει αυτά τα τελευταία δύο χρόνια.

Και πράγματι λύθηκε μία μεγάλη εκκρεμότητα για το Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, το οποίο λειτουργεί πια με δυναμισμό, με όραμα, με πολλές φιλοδοξίες και έχοντας πια στη διάθεσή του 150 εξαιρετικά έργα τέχνης τα οποία νομίζω ότι θα πρέπει να προβληματιστεί πολύ για το πώς θα τα αναδείξει.

Ταυτόχρονα όμως ανοίγονται νέες πόρτες συνεργασίας: Με το Guggenheim, με την Tate, με το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης του Σικάγο. Και νομίζω ότι είναι αυτός ο διάλογος μεταξύ μεγάλων διεθνών πολιτιστικών οργανισμών, αυτή η ευρηματικότητα που προκύπτει μέσα από τις συνέργειες που θα ανοίξει και στο Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης καινούργιες πόρτες, καινούργιες δυνατότητες.

Και ενδεχομένως, γιατί όχι, δυνατότητες επέκτασης και σε άλλους χώρους. Βρισκόμαστε σήμερα σε έναν μοναδικό χώρο ιδιοκτησίας της Βουλής των Ελλήνων. Ένας χώρος ο οποίος είναι βέβαιο θα έχει και ένα σημαντικό καλλιτεχνικό αποτύπωμα. Ήδη ο Δημήτρης προτίθεται να εκθέσει στον χώρο αυτό, άμεσα, πολλά από τα σημαντικά έργα τα οποία θα κατευθυνθούν στα μουσεία του εξωτερικού. Θα είναι μία πρώτης τάξης ευκαιρία για τους κατοίκους της πρωτεύουσας να απολαύσουν τα έργα αυτά πριν βρουν τη μόνιμή τους στέγη.

Τέλος, και αφού ευχαριστήσω και πάλι τον Δημήτρη για αυτήν την εξαιρετικά γενναιόδωρη χειρονομία, εύχομαι και ελπίζω η πράξη του αυτή να βρει πολλούς μιμητές. Έχουμε πολλούς σημαντικούς συλλέκτες σύγχρονης τέχνης στην πατρίδα μας. Όχι μόνο σύγχρονης τέχνης. Έχουμε πολλούς σημαντικούς συλλέκτες. Και τους καλώ πραγματικά να παραδειγματιστούν από αυτήν την ενέργεια και να προβληματιστούν, να προβληματιστούν για το παρόν και για το μέλλον των συλλογών τους.

Και να σκεφτούν, ίσως, αυτά τα νέα παιδιά τα οποία θα έρθουν για πρώτη φορά να επισκεφτούν το Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, σε έναν δημόσιο χώρο πολιτισμού, και ξαφνικά θα ξεκλειδώσει η τέχνη μέσα στην ψυχή τους άλλες αναζητήσεις, άλλα συναισθήματα. Και θα γίνει -όπως είπε και η Υπουργός- στην πράξη αυτό το οποίο καταλαβαίνουμε όλοι όταν μιλάμε για την τέχνη αυτή: πανανθρώπινη γλώσσα επικοινωνίας και αλληλεγγύης που τόσο ανάγκη έχουμε σήμερα.

Και πάλι Δημήτρη, εκ μέρους της Ελληνικής κυβέρνησης και πιστεύω εκ μέρους όλων των Ελλήνων, αυτών που αγαπούν την τέχνη, αυτών που θα αγαπήσουν την τέχνη έχοντας πια μία μεγαλύτερη εξοικείωση μαζί της, ειδικά τη σύγχρονη τέχνη με τις δυσκολίες της και με την ανάγκη να ξεπεράσει κανείς τα στερεότυπα ενδεχομένως του παρελθόντος, εύχομαι πραγματικά η κίνησή σου αυτή να βρει πολλούς μιμητές. Εκ μέρους, και πάλι, της Ελληνικής Κυβέρνησης σου είμαστε ευγνώμονες.

Ευχαριστώ πάρα πολύ.